

JURAJ JURAJEVIČ:

Iz bajne dežele.¹

6. ŠEST ZAPOVEDI.

ivel je kmet, ki mu je slabo šlo, zato se je vragu prodal za dosti denarjev. »Čez deset let pridem pote. Ako mi boš znal takrat šest zapovedi, te pustim; če ne, te vzamem!« S temi besedami je vrag izginil. Kmet je večkrat prosil svojega patrona sv. Jurja, naj ga reši večnega pogubljenja, nazadnje je ponavljal prošnje že vsak dan.

Dogovorjena leta so minila. Baš zadnji večer je prišel h kmetu star berač in ga prosil prenočišča. »Nocoj ne! To noč ne prenočim nobenega berača, ker pride nekdo drugi k meni v vas,« ga je zavrnil kmet. »Nocoj ob enajstih pride sam vrag pome.« Stari berač je odšel pa se spet vrnil. Da bi ga kmet ne opazil, je skočil skrivaj v vežo ter se skril pod stopnicami.

Ob enajstih je prišel vrag in prignal s seboj šest kupljenih duš, šest grdih svinj, kmet naj bi bil sedma. Udaril je na vežna vrata in zavpil: »Odpri!« Stari berač je skočil pokonci, odprl vrata in vprašal: »Kaj hočeš?« Vrag je odgovoril: »Saj veš, kaj hočem! Ti boš zdaj molil šest zapovedi ali pa pojdeš z menoj.« Vrag ni spoznal starega berača. Misli je, da je kmet, ki se mu je bil pred desetimi leti prodal.

»Molil bom,« reče berač.

»Pa molil!« pritrdi vrag in mu ukaže, naj pove po vrsti, kakor ga bo vprašal, kako se glasi ta ali ona zapoved.

»Kar vprašaj!«

In vrag vpraša: »Katera je prva zapoved?«

»Ojé pri vozu.«

»Prvo si uganil. Kako se glasi druga?« —

»Boljše je dve kot ena.«

»Tudi drugo si zadel. Katera je tretja?«

»Trije roglji pri vilah.«

»Tudi tretjo poznaš. Kaj pa četrta?«

»Štiri kolesa pri vozu.«

»Tudi ta je prava. Peta?«

»Pet prstov na roki.«

»Tudi peto si prav povedal. Toda zdaj se mi pa ne izmuzneš! Povej, ako veš: kaj je šesta zapoved?«

»Šesta zapoved je tistih šest grdih svinj, ki si jih semkaj prignal, pa to niso prave svinje, to so prodane duše, grše od pravih svinj. Ta je šesta zapoved.«

¹ Glej lanski letnik! — Uredn.

»Tudi za šesto veš. Večjo moč imaš kot jaz, rešen si peklenškega ognja.« Po teh besedah zatuli vrag tako peklenško grozno, da se vogal kmetove hiše zruši, a ne njega ne tistih grdih svinj ni bilo več tam.

Kmet prečuje vso noč v molitvi v zaklenjeni sobi. Ko stopi zjutraj v vežo, mu reče stari berač: »Rešil sem te, ker si me prosil,« in nevidno izgine.

»To je storil moj patron sveti Jurij, Bog bodi zahvaljen!« vzklikne kmet hvaležno, se prekriža in gre veselo na delo.

7. NEMA KAČA.

Za tvornico v Mojstrani se razprostira majhna dolinica Mlačica. V njej je bivala pred nedavnim časom nema kača, ki ni znala ali ni smela govoriti. Ljudje so se bali iti skozi Mlačico, zato so se je ogibali, kolikor so se mogli. Zlasti v pozni uri se niso upali hoditi po tem kraju. Trdili so, da ni dobro srečati neme kače, ki se je že večkrat temu ali onemu prikazala; vendar o kaki nesreči, ki bi se utegnila ob takih prilikah prigoditi, ni vedel nihče povedati.

Tisti večer pred kresom se je vračal iz tvornice po Mlačici delavec iz Radovne. Ta vas leži onostran hriba, ki obdaja dolinico. Zvonilo je ravno zdravo Mariji. Delavec je vzel klobuk z glave in rožni venec v roko, se pobožno prekrižal in na glas molil angelovo češčenje. Ko gre počasi dalje, zasliši nedaleč od sebe šum v listju. Trava se zaziblje, delavec pa zapazi, da se nekaj zviija kraj poti. Kar nenadoma se tisto prevali na pot, delavec pa zagleda pred seboj nemo kačo; prikazala se mu je na poti nekaj korakov pred njim. Na repu je imela šop ključev in na glavi zlato krono. Govorila ni, ker je bila nema, pač pa je z repom mahljala in mu z glavo migala, naj vzame z repa ključe in z glave zlato krono. Delavcu zastane noga, ves trd ne more niti koraka več napraviti. Še mu je migala in kazala kača, naj vzame ključe in zlato krono; ponujala mu jih je, silila vanj, naj jih vzame. Delavec se spomni, da ni dobro, kakor pravijo, srečati neme kače; spreleti ga groza. Tako se ustraši, da mu pade klobuk iz rok. In ko more zopet gibati z nogo, zbeži kar preko hriba domov, nema kača pa izgine vsa žalostna v gozd. Ko pride delavec do ljudi, jim pove, kaj je videl. Ljudje mu poreko: »To si bil neumen, da nisi vzel ključev in zlate krone! Sedaj bi bil bogat, nič več bi ti ne bilo treba hoditi v tvornico na delo.«

Tudi doma pove vse, kar in kako se mu je pripetilo. Žena reče: »Mar bi bil vzel ključe, nemara bi jo bil rešil!« — »Kako? Saj pravijo, da je ni dobro srečati,« odgovori mož. — Žena nato: »E, ti bi verjel kači! Le zakaj je nisi rešil?« — Zdaj se oglasi še oče in ga kara, rekoč: »Zakaj nisi vzel ključev, bi jo bil rešil! Oh, škoda, zakaj jih nisi vzel, morda je bila zakleta kraljična. O, gotovo je bila zakleta kraljična;

s ključi bi odprl zlate gradove in s krono bi zagospodoval tem zlatim gradovom.«

Delavec se je praskal za ušesi in se kesal, da ni verjel kači in ji ni vzel ključev z repa in zlate krone z glave, pa vse kesanje je bilo prepozno.

Drugi dan so šli gledat v dolinico, kjer se mu je bila prikazala nema kača, pa niso našli ničesar — ne kače ne klobuka.

JOSIP JERAS:

Deklice iz preteklosti.

(Dalje.)

KAMAITA, MAJHNA EGIPČANKA POD FARAONOM RAMZESOM II.

a ravni strehi vile kraljevih otrok sta tiho kramljala Kamaita, faraonova hčerka, in pritlikavec Knumotpu. Pogovor je bil gotovo jako važen, toda za psa Piruita preveč dolgočasen. Dvajsetkrat je napravil krog okolo igrač, ki so bile razmetane na tleh in ga sicer niso zanimale: punčke iz posteklene prsti, golobi in race na kolesčkih, kuhinjska posoda v malem, vrtavke in žoge. Zdaj je zeval...

Končno je na žvižg Knumotpua dvignil glavo. Kamaita, najdražji Ramzesov otrok, se je ločila od svojega zaupnika, položila kazalec na ustna in mu s tem priporočila molčanje.

Pritlikavec je napravil isto in s svojim psom je šel doli po stopnicah trinadstropne vile. Prekoračil je vrtove kraljevega mesta in se napotil po dolgem drevoredu nubijskih palm proti faraonovemu zasebnemu stanovanju.

Šel je mimo trgovin, mimo vojašnic kraljeve telesne straže, mimo kraljičinega paviljona in je došel končno h glavnemu dvoru. Pred vhodom v palačo so stali na straži lidijski stražarji. Na glavi so imeli okrogle čelade, oblečeni so bili v egipčanska krila in oboroženi z dvo- reznimi meči. Težko je bilo priti do faraona Ramzesa, sina Solnca, kralja dveh Egiptov. Ker pa so vsi vedeli, da je Knumotpu gospodarjev ljubljeneec, ni prav nič motilo vojakov, ko sta mali mož in njegov četveronožni spremljevalec prestopila prag kraljeve palače.

Pritlikavec je prišel najprej v častno dvorano, ki je bila okrašena s stebriči. V njej je kralj sprejemal in tu so oboževali boga-kralja. Potem je šel mimo visokega prestola, olepšanega z zastavicami, na katerem je sedel Ramzes, kadar je blagovolil sprejemati svoje podanike. Končno je stopil v glavno sobo kraljevega zasebnega stanovanja, kjer so se številni služabniki trudili okolo sina Solnca. Tu so bili: